СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 86. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 12. квітня, 1929. VOL. XXXVII. No. 86. Jersey City, N. J., Friday, April 12, 1929. THREE CENTS.

У. Н. СОЮЗ МУСИТЬ ОСТАТИ ВІЧНО МОЛОДОЮ І ЖИВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

ПОЛОВИНА ТКАЦЬКИХ РОБІТНИКІВ НА ПОЛУДНІ ДАЛІ СТРАЙКУЄ

ДОХОДЖЕННЯ ВКАЗУЮТЬ НА ВИЗИСК РОБІТНИКІВ З БОКУ КОМПАНІЙ.

ҐАСТОНІЯ, Норт Каролайна, 11. квітня. — В околицях, обнятих страйком ткацьких робітників, ситуація дещо поправилася. Не було арештів, а навіть усунено частину кавалерії і війська, що їх спровадили фабриканти для оборони фабрик перед робітниками. Та робітники заховуються спокійно.

Майже половина фабрик пішла на уступки і згодилася піднести заробітню платню та скоротити години праці. З переведених доходжень виходить, що фабриканти зредукували в тім році аж на одну четвертину й так уже малу робітничу платню. Робітники не були в силі виживити своїх родин.

ЗА ТКАЦЬКОЮ ЮНІЄЮ ДЛЯ ПОЛУДНЯ.

НЮ ЙОРК, 11. квітня. — На екзекутивнім комітеті Обеднаних Ткацьких Робітників Америки обговорювано вчора плян обеднання 300,000 ткацьких робітників Полудня в одну юнію. На ту ціль ухвалено спеціяльні фонди, як і рішено дати грошеву поміч страйкуючим.

В тім самім часі радила рівнож і Комуністична Юнія Ткацьких Робітників, щоби притягнути ткацьких робітників Полудня до своєї орґанізації.

КУЛИДЖ ДІСТАВ НОВИЙ УРЯД.

БУДЕ ДИРЕКТОРОМ АСЕКУРАЦІЙНОЇ КОМПАНІЇ.

НЮ ЙОРК, 11. квітня. — Бувшого президента Кулиджа заіменовано директором „Ди Ню Йорк Лайф Іншуренс Компані". Платні не буде він мати ніякої, тільки буде побирати по $50 за кожде засідання, а до того кошти дороги й дієту за два дні.

Кулидж обняв місце, яке займав померший амбасадор Ґеррик.

НОВИЙ ТИП КЕРМОВОГО КОРАБЛЯ.

БУДЕ ОСІДАТИ НА ДАХАХ ХМАРОДЕРІВ.

НЮ ЙОРК, 11. квітня. — Капітан Томас Б. Слейт з Ґлендейл у Каліфорнії винайшов новий рід кермового корабля, який буде далеко лекший від дотеперішних і який буде літати при помочі парової турбіни.

Новий дирижабль буде міг змістити стільки подорожних, що й дирижаблі старого типу. А кромі того буде міг дуже легко осідати на дахах будинків, де зможуть висідати подорожні, яких звезуть потім елевейтрами на долину.

„ЛЕВАЙЯТАН" У ДРУГИХ РУКАХ.

НЮ ЙОРК, 11. квітня. — Великан „Левайятан", який досі належав до „Ди Юнайтед Стейтс Лайн", відїхав вчора до Европи вже як той, що перейшов на приватну власність. Публика завважила ріжницю головно по тім, що на кораблі продавали алькоголічні напитки.

ДИПЛЬОМАТИ ВИРІШИЛИ.

МИССИС ҐЕНН ЗАЙМЕ ТЕ САМЕ МІСЦЕ, ЯКЕ ПРИСЛУГУЄ ЗАСТУПНИКОВИ ПРЕЗИДЕНТА,

ВАШИНҐТОН, 11. квітня. — Британський амбасадор, як декан дипльоматичного тіла, повідомив заступника президента Куртиса, що на засіданню чужинецьких представників вирішено признати його сестрі, Миссис Ґенн, те саме місце, яке прислугує заступникови президента. В той спосіб закінчився спір, який наробив чимало клопоту секретареви стейту й усім дипльоматам.

ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА.

МЕКСИКО СИТІ, 11. квітня. — Літак, який летів з Мексико Ситі до Бравнсвил, розбився в Тампіко, коли летун підносився, щоби продовжати дорогу. Пять осіб згинуло на місці.

БОРОТЬБА АКУЛІВ З КИТОМ.

САН ХУАН, Порто Ріко, 11. квітня. — Капітан Фред Фолкер розповідав тут про боротьбу кита з двома акулами, якій приглядався цілу годину, а якої кінця не міг дочекатися.

ДЖОНС ПРО АДВОКАТІВ.

АЛЕ ТІЛЬКИ ТИХ, ЩО БЕРУТЬСЯ БОРОНИТИ ПРОГИБІЦІЙНИХ ПРОСТУПНИКІВ.

НЮАРК, 11. квітня. — На окружній конференції Протисалунової Ліги виголосив довшу бесіду сенатор Джонс, автор відомого закона тогосамого імени, який передбачує острі кари за нарушенне прогибіції. Джонс піддав острій критиці тих адвокатів з Ню Йорку, що згодилися добровільно боронити проступників, котрі підпадають під закон Джонса. Він казав, що адвокати нарушують у той спосіб зложену ними присягу щодо шанування і повинування законам, бо вони помагають проступникам і бутлеґерам. А дотого не довіряють суддям, котрі чейже і без адвокатів вирішать справедливо.

Джонс ствердив, що багато послів і сенаторів вживає алькоголю, але менше, як бувало давними часами. А що багато Американців їде до Европи, щоби там дістати добрих напитків, то це може й правда, але це не є арґумент проти прогибіції, бо сто разів більше Европейців хотіло би дістатись до Америки, не зважаючи на це, що тут прогибіція.

СОЮЗОВЦІ! ПАМЯТАЙТЕ НА ВАШ НАЙДОРОЖЧИЙ СКАРБ — НА ВАШІ ВЛАСНІ ДІТИ. — РАДИ ЇХ ДОБРА ВПИШІТЬ ЇХ ЩЕ СЬОГОДНЯ ДО УКР. НАР. СОЮЗА.

35 ЛІТ ЧЕСНОЇ, СОВІСНОЇ ПРАЦІ, ДОБРЕ ІМЯ І МІЛІОНОВИЙ МАЄТОК — ЦЕ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

ЧИ ВИ І ВАШІ ДІТИ ВЖЕ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ?

КОЛИ ВАМ ДОРОГЕ СВОЄ РІДНЕ, СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКР. НАР. СОЮЗА. —

І ДІТЕЙ СВОЇХ ВПИСУЙТЕ. — ТАК НАКАЗУЄ ВАМ ЗРОБИТИ ВАШ БАТЬКІВСЬКИЙ І НАРОДНИЙ ІНТЕРЕС.

ЯКІ ДІТИ, ТАКЕ БУДЕ МАЙБУТНЄ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ І УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. — КОЛИ ДОРОЖИТЕ СВОЇМИ ДІТЬМИ, НАШИМ МАЙБУТНІМ І НАШОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ ТАК ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

35-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ ПРАЦІ — СВЯТКУЙТЕ ПРАЦЕЮ ДЛЯ ДОБРА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ, А ВЖЕ ДІТЕЙ СВОЇХ ОБОВЯЗКОВО ВПИСУЙТЕ ДО У. Н. СОЮЗА.

ПРОЖИЛА 130 РОКІВ.

В Герцеґовині вмерла Марія Зовка, що прожила 130 років. 120 років тому вона подарувала маршалови Мармонови китицю цвітів, коли він прийшов зі своїм військом до Раґузи. Було це в часі Наполеонських війн.

ПРОБИВ СОБІ ГОРЛО, ЩОБ РАТУВАТИ ЖИТТЯ.

У Копенгазі (столиця Данії) старший віком механік, Андерс Гансен, пілкнув шкірку з хліба так нещасливо, що вона застрягла йому в горлі. Почувши, що душиться, він витяг швидко з кишені ножик і проняв ним горло понизче того місця, де стоємів твердий кусник хліба, щоби тою дірою дістати до легенів повітря. Сусіди знайшли Гансена непритомного в крови і відставили його до шпиталю. Там йому перевязали глибоку рану і привели до памяти, після чого він оповів лікарям свою нещасливу пригоду. Власновільна драстична хірурґія Гансена вратувала йому життя.

ПАРЛЯМЕНТ І ДІМ БОЖЕВІЛЬНИХ.

У німецькій пресі і в самім парляменті повторили в останньому часі кілька разів порівнання, що парлямент стає подібний до дому божевільних. На це союз лікарів-психіятрів виступив у пресі з протестом проти такого порівнання, кажучи, що воно ображує доми божевільних, де панує зразкова тиша і лад.

ДИВНА РОСТИНА.

В Арабії росте ростина, яку там називають сміхуном. Є вона невеличкого росту, має жовті квіти, а коли відцвите — то на ній зявляються ягодоваті овочі з двома зернятами у середині. Араби висушують їх, труть на муку, а тоді вже й заживають той порошок. Маленька скількість одначе його ділає на людину так, як добра оковита: чоловік починає сміятися, танцювати, плете дурниці і т. д. По якімсь щойно часі наступає втома і людина западає у глибокий сон.

ЯК ОСЛІП — ТАК ПРОЗРІВ.

В еспанському місті Лерида осліп тому два роки робітник Педрілльо в незвичайних обставинах. Вечером іменно положився спати, не відчуваючи ніякого болю в очах, і нагло рано встав сліпим. Ніякі лікарі не могли йому вернути зору і здавалося, Педрілльо на віки зістане калікою. Та от перед кількома днями пішов він до фризієра оголитися. Оголився, встає — і нагло бачить усе. З радости мало не вдурів бідачиско. А лікарі ломлять собі голови над тим, як він осліп і яким чином виздоровів. Думають — і нічого придумати не можуть. Тайна тай годі.

РЕДАКТОР О. РЕВЮК НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ РЕВІЗІЙНОГО СОЮЗУ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

Краєва преса подає:

У зборах РСУК у Львові взяв участь Омелян Ревюк, редактор „Свободи" з Америки. Президент інж. Павликовський привитав теплими словами О. Ревюка від імени зїзду, а присутні делеґати витали його бурею невмовкаючих оплесків. **Президент Павликовський подякував голові „Обеднання" О. Ревюкові за допомогову акцію нашим установам у старому краю та просив надалі не спинювати її, а поширювати в тому змислі, щоб українська еміґрація інвестувала свої капітали в продуктивні підприємства краю,** щоби піднести в той спосіб національне економічне життя.

О. Ревюк подякував зі зворушенням за таке щире привітання й заявив, що підчас своєї двотижневої поїздки по краю побачив відбудову народнього господарства, яку ведеться лише при помочи власних сил, при помочі величезних зусиль самого українського народу. **Він бачив, що у Галичині твориться нове життя, обчислене на власні творчі сили українського народу.** Ці відрадні прояви, які він побачив на наших землях, передасть братам в Америці та докладно про це напише в найбільш поширеному американсько-українському часопису „Свобода".

ЗАБОРОНА „УКРАЇНСЬКОГО ХЛІБОРОБА".

Урядовий „Монітор Польскі" повідомляє, що українському тижневикові в Бразилії п. з. „Український Хлібороб" відібрано почтовий дебіт на території цілої Польщі. — Слід зазначити, що й ті заокеанські українські пресові орґани, яким не відібрано почтового дебіту в Польщі, не доходять до рук галицьких читачів. Що більше: навіть до українських редакцій у Львові приходять українські ґазети з Америки дуже рідко, або з великими перервами. Так прим. „Діло" дістає з тих американських газет, які є з нами в обміні, пересічно що третє-четверте число, згл. що третю-четверту посилку. — („Діло").

ЗАЙНЯТТЯ КОМУНІСТИЧНОГО ЧАСОПИСУ.

Кішинівська поліція зявилася в друкарні орґану сільробського бльоку „Рабоче-крестьянская Правда" й заняли чергове число часопису та все майно його. В такий спосіб унеможливлено дальший вихід часопису. Рівнож сконфіскувала поліція недільне число російського часопису „Набат". Кажуть, що цей часопис підпав зайняттю тому, що помістив заклик до старостильників, щоби зібралися в редакції часопису.

ОТ І НАПРАВИВ!

В селі Дубушевичі на Шлеську задумав робітник Юзеф Ґубала направити вигнену баньку від молока при помочі сили пари. Налляв отже до середини води, замкнув щільно і поставив на розжарену кухню в тій думці, що пара силою випростує позагинану бляху. За якийсь час нахилився він над кухнею, щоби побачити, чи його помисл вдався — та в тій хвилі почувся страшний гук і банька розлетілася на сотки кусників. Кипуча вода, пара та відломки бляхи покалічили дуже тяжко Ґубалу, а ціла піч зістала так знищена, якби під нею вибух ґранат.

ДЛЯ ДОБРА РІДНОГО КРАЮ.

В Болгарії існує цікавий закон про обовязкову безплатну працю для добра болгарської держави. Після нього кожний Болгарин, який скінчив 20-тий рік життя, мусить вісім місяців працювати даром при назначеній йому роботі. Звичайно та безплатна праця розтягається на будову доріг, поправу мостів, копання каналів, засаджування лісів і т. д., а можна від неї викупитись сумою, що на наші гроші виносить 400 долярів. Ясно, що з таким законом Болгарія мусить инакше виглядати, як другі держави. Чи ми не моглиб піти за приміром Болгар та бодай місяць для своєї справи попрацювати?

ЖУРНАЛІСТ — НЕОХИБНИЙ.

Один мадярський журналіст, Сірмай, відповідав цими днями перед судом у Будапешті за те, що в одній новинці зробив помилку. Подаючи звістку про якогось пана Белю Данера, про зовсім маловажну справу, він був певний, що це йде про Белю Данера, провідника правих радикалів, і підлив цю новинку відповідним сосом. На другий день уранці, зміркувавши помилку, помістив спростування. Але ображений ним не вдоволився і подав журналіста в суд за образу чести. Сірмай виголосив на суді сам таку промову в своїй обороні, передруковану всією пресою: „Я признаюся, що я помилився. Я впав жертвою переплутання прізвищ у поспіху, з якого складається все життя журналіста. І за це мене судять? Кожний може помилятися, з виїмком папи та журналіста. Лікар ставить фальшиву діягнозу і пацієнт умирає. Хто його карає за це? Ніхто. Поліція арештує невинного. Трибунал обвинувачує, суддя засуджує — а згодом виявляється, що засуджений невинний. Хто карає їх за помилку? Ніхто. Вони люде і можуть помилятись. Усім вільно помилятись, тільки журналістові ні; він мусить бути неохибний". Промова не переконала суддів, які засудили журналіста, правда, на невелику кару. Суддям вільно помилятись.

СТАЛІН, А КОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ

СТАЛІН ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ В ІНДІЇ, БО НЕ ХОЧЕ ДРАТУВАТИ АНҐЛІЇ.

РИҐА (Латвія), 11. квітня. — Сюди наспіли відомости з Москви, що між Сталіном та комуністичним Інтернаціоналом виникли непорозуміння ізза комуністичної пропаґанди в Індії, яка особливо останніми часами там збільшилася. Сталін стоїть на тому становищі, що тепер не слід дратувати Анґлію, коли Радянська Росія дуже потребує налагодження торговлі з Европою.

Його підтримує комісар торговлі Мікоян, який гадає, що коли тепер не пощастить СССР налагодити нормальних економічних взаємовідносин з Европою, то в Росії прийде до економічної катастрофи.

ІТАЛІЯ, А ФРАНЦІЯ.

АНҐЛІЙСЬКА ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА СТРЕМИТЬ ДО ТОГО, ЩОБ ОСЯГНУТИ СТАЛЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ІТАЛІЄЮ, ФРАНЦІЄЮ ТА АНҐЛІЄЮ.

ЛОНДОН (Анґлія), 11. квітня. — Стараннями й заходами британського міністра справ закордонних Чемберлейна відновилися переговори між Італією та Францією в справі складення договору приязні. Між цими державами з довшого часу істнує непорозуміння ізза росподілу їх впливу в північній Африці.

Підчас останнього побачення з Муссолінієм Чемберлейн намовив його негайно відновити переговори з Францією. Таким чином Анґлія старається утворити міцний потрійний союз з Анґлії, Франції та Італії.

АНҐЛІЯ ВИТАЄ ДОСА.

ЛОНДОН (Анґлія), 11. квітня. — Анґлійське правительство висловило свою згоду на призначення Америкою своїм послом ґенерала Доса, бувшого заступника президента Злучених Держав. Вся Анґлія витає цей вибір, бо в Досі вона бачить великого державного мужа, видатного економіста та типового Американця.

КОАЛІЦІЙНИЙ КАБІНЕТ У НІМЕЧЧИНІ.

КАНЦЛЕРОВИ МЮЛЄРОВИ ПОЩАСТИЛО ВРЯТУВАТИ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ ВІД КРИЗИ.

БЕРЛІН (Німеччина), 11. квітня. — Відкликуючись на заклик канцлера Мюлера, політичні партії, що мають своїх членів у складі німецького міністерства, згодилися не відкликати своїх однопартійців з міністерських становищ. Крім того Мюлерови пощастило добитися вступлення до кабінету трох кових міністрів від так званого Центра.

Тепер німецьке міністерство складається з великої коаліції, куди входять представники Соціялістів, Німецької Народної партії, Центра, Демократичної партії і Баварської Народної партії. Це дасть можливість міністерству з більшим успіхом провадити державну роботу, не зважаючи на опозиційне відношення соціялістів до державного бюджету ізза асиґновань на будову нового кружляка, проти чого вони виступають.

ЗАВОРУШЕННЯ У ВІДНІ.

ФАШИСТИ МАЛИ ПЕРЕСТРІЛКУ З СОЦІЯЛІСТАМИ, ПІДЧАС ЯКОЇ 5 ОСІБ ПОРАНЕНО.

ВІДЕНЬ (Австрія), 11. квітня. — Пять миль від Відня, у фабричнім місті Лізинґ, відбулася крівава сутичка фашистів з соціялістами. Підчас револьверової перестрілки тяжко поранено пять осіб.

ВРОДИЛА ЧВОРАКІВ.

НА ВТІХУ МУССОЛІНІЄВИ ІТАЛІЙКА ВРОДИЛА ВІДРАЗУ ЧЕТВЕРО ДІТЕЙ.

ФЛЬОРЕНЦІЯ (Італія), 11. квітня. — Італійка Фавста Беллі, що має 43 роки, родила трое дівчаток і одного хлопця. Вона назвала їх: Італія, Рим, Вітторія та Беніто.

КАЙ-ШЕК УСТУПИТЬ.

ГОВОРИТЬ, ЩО ВВАЖАЄ СЕБЕ НЕПІДХОДЯЧИМ НА ПРЕЗИДЕНТА КИТАЮ, БО НЕ МОЖЕ ПРИМИРИТИ ВОРОГУЮЧИХ МІЖ СОБОЮ ҐЕНЕРАЛІВ.

ШАНҐАЙ (Китай), 11. квітня. — Президент Китаю Кай-Шек оголосив у Ґанкові відозву, в якій заявив, що як тільки вернеться до Нанкіна, то негайно подасться до димісії, бо не вважає себе підходячим на становище президента держави тому, що не може завести спокою. Зрезиґнувавши, він негайно виїде за кордон для дальших студій, щоби пізніше служити своїй батьківщині як приватний горожанин.

ЗАТРАТИВСЯ КОРАБЕЛЬ.

ДАНСЬКИЙ НАВЧЕБНИЙ КОРАБЕЛЬ ЗГУБИВСЯ В ПУТІ З МОНТЕВІДЕО ДО АВСТРАЛІЇ.

КЕЙП ТАВН (Південня Африка), 11. квітня. — Данське учебне судно „Копенгаґен", що 14 грудня минувшого року вийшло з Монтевідео до Австралії, згубилося десь в південній частині Атлянтіського океану. На ньому крім залоги було 50 учнів данської морської школи.

Думають, що „Копенгаґен" є сильно ушкоджений і знаходиться тепер в безпорадному стані біля якогонебудь пустинного острова.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

YOUNG UKRAINIAN PEOPLE, HERE'S YOUR CHANCE!

Miss Helen Kinash, High School teacher from Lawrence, Mass., writes:

Undeniably it is the chief duty of our young people of today to propagate the Ukrainian name in America, and to acquaint the American world with our history, culture and the endeavors of the Ukrainian nation to free and establish their own state.

Just so have done the children of all other nations who have come to America, and so should act the children of Ukrainian immigrants. The only medium through which we can do this is by writing articles in English, setting forth our past glory and our present aspirations. But who will publish our articles?

Our fathers built for us a magnificent million-dollar institution and gathered around it over 30,000 members. This accumulation will eventually pass into the hands of the younger generation and they will become the managers of that wealth. The newspaper "Svoboda" has been their organ, enlightening our people for thirty-six years. The newspaper is dear to us because it relates a great many interesting things about which we have not learned in American schools. The newspaper teaches us to love America, where we were born or brought up, and at the same time, fills our hearts with pride that we are descended from those famous Ukrainian people who prided themselves on their high culture and great love of freedom.

So I am glad that this subject is being treated in the columns of "Svoboda." It is also very encouraging that in so brief a time so many have responded with articles, and that in all of them there lies the desire to work for our common good.

We all agree that our good intentions will be crowned with success when our organ "Svoboda" will have a permanent English section. That will not be difficult to obtain, although it will entail a large financial expense. This expense can be covered when the number of members of Ukrainian National Association will increase and at the same time increase the number of the subscribers of "Svoboda". The larger circulation of "Svoboda" will thus insure our permanent English section.

So, young people, bear in mind the Thirty-fifth Anniversary of Ukrainian National Association, and urge our youth to join the organization. Ask your parents if they belong to the Association, and if they do, why not their children? Enroll now, and be certain that your desire will meet with success!

В. Богуш.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

В ТІМ ВИДІ, ЯК ЙОГО РОЗУМІЛИ НА КОНҐРЕСІ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

(Інформаційна стаття, надіслана з Европи спеціяльно для „Свободи").

Український націоналізм, як це видно з деклярацій та резолюцій першого Конґресу націоналістів, ставить перед собою завдання створити новий тип українського громадянина, **Панукраїнця** передовсім, завзятого та відважного оборонця інтересів української нації, хороброго та рішучого борця за державність, вишколеного та дисциплінованого орґанізатора, сміливого та упертого активіста-революціонера, який у слушний час зі зброєю в руках та з непереможною вірою в славну будуччину Української Нації стане на чолі українських селян-робітників, щоб оружною силою виборoти суверенну соборну державність. Український націоналізм покладається на **власні сили нашої** нації і намагається виховати передовсім українську молодь, як також наші маси так, щоб українська нація залізними фалянґами, наче монолітне тіло, **виступила проти окупантів та змусила їх силою** примиритися з фактом утворення Суверенної Соборної України. Український націоналізм знає, що для успіху оружної боротьби потрібна військова орґанізаційна сила, а тому саме велику увагу звертає на військове виховання та на підготовку кадрів для майбутньої могутньої української армії. Бо справа не лише в тім, щоб відновити свою державність шляхом **національної революції,** а головне, щоб **оборонити** її збройною силою перед спробами наших сусідів знову запанувати над будь якими українськими землями. Отже український націоналізм ставить своїм завданням підготовити та орґанізувати українську націю до національної революції та збройної боротьби за визволення.

Цілком зрозуміло, що всі ці завдання примушують українських націоналістів поставитись неґативно до ріжних українських **політиних партій.** Передовсім тому, що на Великій Україні ніколи не було справжніх політичних партій, а їх недобитки на еміґрації з погляду українського націоналізму перетворилися на попихачів Польщі або Росії. Так радикали-демократи та по части соціял-демократи, цебто сучасні керовники УНР, нині стали знаряддям Пілсудського у його плянах на Сході Европи, а соціялісти-революціонери та гетьманці-хлібороби аґентами майбутньої нової федерації з Росією. З Великою Україною вони втратили всякий звязок і мабуть тому саме не мають там ніякого впливу та не грають будь якої ролі. Щодо комуністичної партії України, то вона знаходиться в руках Росіян та Жидів, провадить на Україні московську політику і є знаряддям панування Москви на наших землях. Отже український націоналізм вже через це саме може лише поборювати цю орґанізацію московського панування на Україні, як також її філію на Західних Українських Землях та усяких сельробів, цих явних і замаскованих московських аґентів. Не по дорозі також українським націоналістам з тими усіма українськими партіями на польсько-румунській окупації, які хоч і стоять на плятформі Соборної Суверенної України, але змушені в силу своєї активної, а особливо парляментської політичної праці ставати на шлях опортунізму та займатися дрібничковою буденною політикою. Ми, звичайно, далекі від думки не визнавати тої щоденної господарської, культурної та иншої праці, яку переводять ріжні українські орґанізації та установи під ріжними окупаціями. Ні, ми з належним признанням констатуємо та тішимося деякими успіхами та досягненнями, що сталися на Великій Україні за останні роки завдяки відданій праці українських патріотів. Не менше тішимося ми та готові посильно підтримувати і всяку господарсько-культурну працю наших патріотів під польсько-румунською окупацією.

Неґативно ми ставимось до політичних **партій** ще й тому, що вони **розпорошують** силу нашої нації взаємним поборюванням та всякими сварами. Тому саме, коли настане слушний час оружної боротьби, ці політичні партії будуть лише паралїжувати сили української нації, як вже це було протягом 1917—1919 р. Досить лише пригадати собі Українську Центральну Раду або Трудовий Конґрес, тощо, у яких було безліч українських і неукраїнських партій. Справі оружної боротьби вони не допомогли, а лише гальмували її своєю **балаканиною** та всякими втручуваннями у військові або й инші справи. Ні, підчас національної революції та збройної боротьби, як також у переходовий час стабілізації чи закріплення української державности, на Україні пануватиме **національна диктатура та військова влада,** а тому тоді ніякі політичні партії не будуть потрібні. Можливо, що і взагалі не буде в них потреби навіть в період консолідації та установлення нормального життя на Україні. Бо не треба дивуватися, що нам доводиться бути спадкоємцями совітської влади та пролетарської диктатури, як також спадкоємцями окупаційних режімів на Західних Землях. Цебто для впорядкування місцевих справ, як також для встановлення спокою та ладу, країна потребуватиме довгий час твердої та рішучої влади. Тимчасом, як навчає нас досвід европейського парляментаризму, політичні партії на ґрунті взаємних сварів та боротьби за вплив унеможливлюють існування довготревалих урядів та дуже обтяжують нормальну їх працю. Не виключено, що з часом у дальнішій будуччині таки утворяться справжні українські політичні **партії та** запанує на нашій батьківщині парляментаризм, такого типу, як у Злучених Державах. Для ближчої будуччини уважаємо доцільним обмежитись лише покликанням **представницьких органів** української нації у формі державної ради, краєвих, міських, та сільських рад на прінціпі так званого рівного, тайного, прямого, заґального та пропорційного виборчого права та не на ґрунті партійної боротьби за вплив між виборцями, а на підставі **представництва ріжних спілок праці, усяких селянських орґанізацій, тощо.**

(Конець буде).

БІЛЬШЕ ВИТРІВАЛОСТИ

Одною з основних хиб у нашій національній роботі, це недостача **витрівалости.** Ми народ запальчивий, захоплюємося хвилею, з одушевленням перебіраємо на себе обовязки, але за короткий час остигаємо. Спалахкотимо як суха солома тай по всьому. Це саме й є ознакою нашої слабости, невироблености. Скільки то влучних проєктів упало, скільки то хосенних починів устрягло серед дороги через цю нашу слабу сторону! Це наша загальна, так мовитиб... національна недостача як цілости, так і всіх частин, усюди.

Такі то немилі думки сверлують мозок тих, що хотілиб удержати національного духа на одному рівні, тих, які свідомі, що тільки орґанізованою, послідовною й упертою працею зможемо наблизитися, а то й осягнути наш теперішний ідеал.

Зацікавлення, яке виявила громадська опінія американсько-української іміґрації до старокраєвої „Рідної Школи", викликане переписокою того товариства з іміґрантсько-українськими орґанізаціями та приватними особами, зацікавлення піднесене покликами місцевих осіб, орґанізацій, часописів, а головно „Обєднання" і „Свободи", почало остигати по правилам... нашої нестійности, невироблености.

Школа — це будучність нації, голосять культурні народи. І ми це голосимо. Чому би ні? Ми-ж бачимо це наглядно. Особливо ярко бачить це іміґрація. Її діти часто вже до неї не належать. Але на це треба вироблености, щоби вміти й хотіти витягнути висновки зі зауваженого лиха. Ми тільки держави хочемо. Зараз. Хто має її збудувати, досягнути? Про це нелюбо говорити. Но, а коли вже конечно відповідати, то вказується на щось неясного: хтось, десь, може там у краю, на всякий випадок хтось поможе, може Радянська Україна!...

Щоб піднести заінтересовання до найживотнішої в краю справи, а саме до справи „Рідної Школи", вислано з краю відпоручника. А той відпоручник старається живим, писаним і друкованим словом розвіяти сонність, що засклеплює очі. Дехто відкрив очі на хвильку; дехто сонну, безвільну сльозу обтер; дехто пястук стиснув... Часом навіть спільно крикнуть: помагаймо; для помочі поставмо довірених людей! І вибірається Комітет „Рідної Школи". Але хвиля проминає; вертають громадяне до своїх щоденних турбот і занять, уявлені образи зі старого краю заходять мрякою, затираються, а національний обовязок... ще не у всіх виплеканий. Ми так: коли нема крику, шуму, то й нема чого бігти на рятунок. Нехай там собі помаленьку гине. А нема копання, то нема проти чого пручатися... А Комітети? Часто так, як усі; дарма, що до нього добірали кращих за всіх.

Не дуже то чувати про діяльність Комітетів в Америці. Може нема поля до попису? Життя показує, що є. Приклади вказують, що є люде, які хотять дати рідному краєві поміч на піддержку „Рідної Школи", але треба, щоб посередники, якими є Комітети „Рідної Школи", цим займалися, підійшли до охочих. От н. пр. у Ґемтремк, Миш., український Американський Клюб складає для „Рідної Школи" на б е н к е т і 18 дол.; от, громадянин Осип Коган з Джоліет, Ілл., зібрав між знакомими 8 дол.; от, з Трой, Н. Й., д і т о ч и й к р у ж о к жертвував 25 дол.; за порадою о. Шуховського зібрано в Коґус на зазив гром. Лесняка 8 дол. на х р е с т и н а х; в Майнерсвил, Па., зібрано в гр.-кат. церкві 50 дол.; в Ню Гейвен зібрано на празнику 17 дол.; з Филаделфії, Па., пересилає гром. Мих. Саміла сам за себе через „Обєднання" 10 дол.; мала Ольга Капко віддає свої 10 дол., наскладані тим, що вімовляла собі ласощів, а з Йонґставн, Огайо, від часу могого віча вислано на „Рідну Школу" через „Обєднання" вже 304 дол.

Як бачимо, поле до праці є, треба його тільки хотіти використати. Бувають хвилі, в яких не одному дуже легко, а то й приємно, видати з кишені доляра. Такі хвилі треба використати, бо в противному випадку підуть гроші на иншу ціль, яка нікому не то, що не принесе ніякої користи, але часом і шкоду нанесе.

Надходить Великдень. Традиційне свято, коли то земляки в краю будуть проти всяких шикан і перешкод з боку влади збірати дар на „писанку" для „Рідної Школи". Бував той гарний звичай і в Америці. Дещо ослаб останними роками. Нехай же Комітети „Рідної Школи" пригадають собі ціль свойого істнування, нехай нагадають собі конечність виконання принятих на себе обовязків, нехай нагадають собі, що національна карність наказує використати дні великодних свят (від квітної до провідної неділі) виключно на допомогу „Рідній Школі". Без огляду на те, чи було, або чи буде в місцевости віче в справі „Рідної Школи". Треба заздалегідь приготовитися на зорґанізовання тої збірки, заінтересовуючи тою справою місцеві товариства й орґанізації.

Може тут упало й деяке прикре слово. Але я вже доволі зжився з іміґрацією, а це дає мені деяке право висказати те, що очі бачать і серце чує.

Чим швидше позбудемося наших хиб, чим швидше заступимо недостачі національної душі добрими прикметами, тим скорше засяє нам сонце волі.

Лев Ясінчук.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(6)

Не знаючи ціни добичі, продавали за те, що хто дав. За міх муки, за барило горівки мож було купити не то цілу торбу срібних ґудзів, або золотий ланцух, але й пригорщу рубінів чи ізмараґдів, вилупаних з ріжних панських річий. Більшу часть золота, срібла і шляхотного каміння скуповували аґенти гетьмана до гетьманського скарбу. Але й для купців лишалося ще дуже богато.

Окрім купців у Чигирині появилися також ріжні ремісники. Найбільше наїхало таких, що споруджували чи направляли річи потрібні воякам: збрую, упряж, одяги. Окрім таких до Чигирина збіглися такі, що обробляли шляхотний метал і шляхотний камінь.

До одного з нових ремісників Чигирина, годинникаря Михайла Кравчука, що приїхав з Київа, зайшов полковник Кричевський. Прийшов зі своїм годинником, в котрім трісла була пружина. Кравчук оглянув і сказав, що не виплатиться латати, бо тепер в Чигирині годинники дуже дешеві. Зносять хлопи разом з иншою добичею і продають за будьщо.

— Маю пару таких годинників, — Кравчук сказав. — Відповідно до того, який ви берете собі, доплатіть до вашого і не будете потребувати ждати, аж я роздобуду пружину, щоби полатати каліку.

Кричевський став озирати годинники, які були в крамі Кравчука, але жаден не припав йому до вподоби. Відсунув всі, кажучи:

— Мій каліка таки найгарніший. Я волівби, щоби ви його направили.

— Та він гарний, але далеко не такий, як мій власний.

Кравчук витягнув з кишені свого годинника і показав полковникови.

— Се справді гарна штука, — полковник сказав оглянувши. — Продайте мені. Кілько доплатити до мого?

Кравчук сказав ціну, як придачу до годинника Кричевського. Полковник не торгувався, заплатив.

— Може у вас, пане полковнику, ще є що до направи? — Кравчук спитав, коли Кричевський відвернувся, щоби вийти. — Я не тільки годинникар. Я роблю всі золотарські роботи. Може маєте які срібні або золоті річи: попсовані. Тепер такі часи, що того добра у кождого є богато. Я латаю, відновляю. Може з чого повилітали шляхотні камінчики? Повставляю. Як нема правдивих, повкладаю штучні. Ліпше штучний камінь, як гарна річ має разити, неначе вилупленим оком. Ліпше виглядає і лекше продати. А як не думаєте продавати, то вставлю правдиві. Тепер не тяжко й за правдивий самоцвіт.

— У мене таких річей нема, бо я не богач і на побоєвищах не обдираю трупів. Але в гетьманськім скарбі цілі купи таких попсованих річей. Все те на продаж, щоби придбати гроші. До скарбу прийшлоби більше гроша, якби гетьман продавав річи полатані і відновлені. Хіба побалакаю з гетьманом. Може дасть вам яку роботу.

— Побалакайте, полковнику, побалакайте. Нехай зразу дасть мені яку роботу на пробу. Як покажу, що знаю моє діло, то, гадаю, гетьман до иншого вже не піде, але всю роботу дасть мені.

Від Кравчука Кричевський пішов просто до гетьмана, де зійшовся з кількома иншими полковниками. Гетьман привитав його словами:

— Добре, що ти прийшов. Я хотів за тобою посилати, бо маю для вас всіх важні вісти... з Варшави.

— То наші посли вже вернули? Так тихо, в такій тайні, що я нічого не чув про се?

— Посли ще не вернули, але прислали гінця. До сеї пори ми надували Ляхів і заколисували їх переговорами. Тепер на такийже підступ вони хочуть нас взяти. Сойм зголдився розпочати з нами переговори. Від мого звідуна знаю, що ті переговори тільки на те, щоби наскочити на нас неприготованих. Але на сей підступ самі себе спіймають. Ми будемо робити так, начеб справді вірили їм. Як будуть гадати, що ми спимо, то підуть на нас з меншою силою, ніж та, яку стяглиби проти нас, колиби знали, що й ми ладимося до війни. А ми... за два-три дни рушимо в поле, готові битися. Вони гадають, що наскочать на нас сплячих безжурно в нашім гнізді, а ми переймемо їх в дорозі до нас.

— Два-три дни відволоки, не богато поможе нам — Кричевський замітив — як зачнеться наш похід, він не затаїться. Ляхи зараз будуть знати, що не на переговори йдемо.

— Я сам звіщу Ляхів про наш похід, — гетьман пояснив. — Але скажу їм, що йду на Ярему, щоби спинити його звірства. Ярема казиться, бо хоче показати, що він найбільший лицар, та що лише він годен спасти Польщу. Тим він хоче здобути для себе булаву польського коронного гетьмана, може й польську корону. Як Ляхи увірять, що ми йдемо тільки на Ярему, то хто зна, чи вони взагалі не припинять походу проти нас. Деякі Ляхи радо приняли би вість, що я розгромив Ярему. Бо Ярема вирізує цілі міста, вирізує село за селом. Се для польських панів руїна. Вони люті на Ярему, бо кажуть, що як повирізує хлопів, то не буде кому робити на панів.

— А не будуть в небезпеці наші посли, як наш похід зачнеться і Ляхи не увірять, що ми тільки проти Яреми? — спитав один полковник.

— Наші посли вже вертають, але сего не розголошуйте. Вістями, що Ляхи наших послів не хочуть пустити, або й вже вбили їх, ще більше розпалимо проти Польщі все козацтво.

— Чи вже маєш плян походу? — спитав Кричевський.

— Вперед піде армія Кривоноса, себто його пятьдесятьтисячний полк. Се не військова сила, але своїм числом і диким виглядом зможе затривожити неодну вимуштровану армію. Ляхи знають, що Кривоніс гуляє на власну руку, не слухаючи моїх приказів. Як наскочить на них, то не конче будуть підозрівати, що то я випустив його на них, та сам ступаю за ним. Під покровом черні Кривоноса підсунемося непомітно до Ляхів. З Перекопу маю вісти, що й Татарин вже сів на коня, бо хан дістав зі Стамбула приказ помагати нам. Заки зійдемося з головною польською силою, Татари наздоженуть нас.

— Чи підемо шукати Ляхів, чи зробимо так, щоби вони на нас попали і піткнулися? — спитав Богун.

— Я вже знаю шлях, яким піде польська сила. Загородимо їй дорогу. Ляхи й не думаючи, що їх ворог так близько, попадуть на нас готових до бою. Підемо на Пиляву і там станемо. Ляхи влізуть в матню.

Хмельницький ще обговорив з ґенеральними старшинами не лиш цілий плян походу, але й плян, що робити, колиби не поталанило і якби Ляхи розбили козаків. На тім рада скінчилася, бо Хмельницький сказав:

— Нема що балакати, бо ще не знаємо, як що буде. В кождій хвили, найбільше в кождій скруті треба мати на карку голову, в тій голові глузди.

Всі старшини розійшлися, лишився тільки Кричевський. Він спитав гетьмана:

— Ти гадаєш родину перенести до Суботова?

— Не лиш родину, але й частину скарбу. Я Суботів обезпечив так, що там буде найбезпечніше. Без провідника не пробереся до двора не лиш поодинокий злодій, але й більша ватага. Частину скарбу, головно попсовані річи, котрі, як би колись полатав, можна би ліпше продати. Відломки золота, чи срібла, з котрих вже ніщо не буде, можна би сплавити на метаЛь. Попсованого і поломаного є чимало. Якби я мав доброго та совісного золотаря...

— Знаю такого. Я прийшов сюди просто з його робітні. Чи совісний, очевидно, ще не знаю. Знаю тільки, що робітник добрий.

— Я дещо вже відклав до направи. Пришли його до мене. Дам йому роботу на пробу. Як покажеться, що добрий і совісний робітник, буд мати у мене постійну роботу. Пришли його зараз, бо я, хотів би дещо полатати, ще заки підемо в похід.

Михайло Кравчук ще тої самої днини прийшов до гетьмана і взяв кілька золотих та срібних річий до направи. По трох днях приніс готову роботу. Хмельницький докладно оглянув і допевнившися, що робота добра та совісна, сказав:

— Шкода, що ти скорше не зголосився. Я бувби дав тобі більше роботи. Мене довший час не буде тут. Іду з військом проти князя Яреми Вишневецького. Але лишиться мій зять Данило Виговський. Мій скарб буде під його доглядом. Як не забуду, то побалакаю з ним. Зголосися до него, може дасть тобі яку роботу... Тільки затям собі одно. Якщо вкрадеш, або хочби замісць камінчика вставиш скло... Мої Татари вміють рубати голови і вішати!

— Про се, пане гетьмане, я вже допевнився моїми власними очима, — Кравчук відповів. — Таки тут в Чигирині, де я що лиш дві неділи. Ще більше розказували мені люди.

— Отже бачиш. Як хочеш, щоби тобі добре було, то роби свою роботу добре і чесно. Бувай здоров!

* *

Другої днини Кравчук стояв на улиці перед своїм крамом і призирався походови військової старшини, що під проводом свого гетьмана йшла до церкви. То Хмельницький, виряджаючися в новий похід, ішов просити Бога, щоби далі мав у своїй ласці Україну і він її лицарство до дальших побід. За старшиною сунуло рядове козацтво і всякий народ. Коли вдарили дзвони, надіхав ридван з якоюсь жінкою і малим хлопчиком. Глянувши на жінку, Кравчук стрепенувся. Витягнув шию і похилився вперед, щоби ліпше видіти. Вдивляючися в жінку, що сиділа в ридвані, шепотів до себе:

(Дальше буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

Ч. 40.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Товариство „Українська Січ", відділ 59 У. Н. Союза, на місячних зборах радилося, яких ужити кроків, щоби виховати молоде американське покоління українського роду, щоби воно почувалося до обовязку супроти свого народу та його організації, котре має продовжувати працю УНС, коли нас не стане.

У 35-літню річницю істновання У. Н. Союза почати ширшу агітацію поміж молодіжю, щоби вона ставала в ряди УНС, якого цілю є забезпечувати матеріяльно та культурно й національно освідомлювати своїх членів. УНС сповняє вірно свої обовязки супроти своїх членів і народних справ, так, як жадна друга українська інституція на чужині. Оцінити його працю може той, у кого бється українське серце.

Щоби УНС успішно розвивався та йшов слідами основателів його, ми мусимо звернути всю свою увагу на молоде покоління, тут роджене, а особливо на молодих членів, котрі вписані до УНС родичами і за котрих вони платять до їх повноліття. Та сама молодіж, висвободившись зпід батьківської опіки, стає незалежними панами своєї волі й по більшій части покидає нашу організацію. Це явище уважаємо за небезпечне для організації, а воно повстає тому, що відділи не мають досить притягаючої сили, щоби затримати молодіж та її задоволити.

Молодіж, вихована на засадах американських, це не той батько емігрант, котрий поза обезпеченням своєї родини тут на чужині сповняє й обовязки свого народу, котрого він відчуває і розуміє. Ми не можемо цього самого жадати від тут роджених, котрі не мають правдивого розуміння старого краю.

Щоби молодіж вступала до У. Н. Союза і ставала активними членами його, її мусить щось заохотити до того. Коли саме обезпечення не в силі цього зробити, то треба взятися на спосіб так, як други організації, які ріжними способами стараються приєднати собі як найбільше число молодіжи, бо бачать у тім свою будучність.

17-та конвенція УНС повинна собі поставити за головне питання те, яким способом найкраще досягти того, щоби молодіж із охотою горнулася до У. Н. Союза.

59 відділ УНС подає проєкт, як можна заохотити молодіж, щоби вона ставала членами УНС:

Перше. Організувати по відділах **„Американські спортові клюби"**, якими зараджувалаби молодіж, що справозданнями та дописями зі своєї діяльности приблизиться до організації.

Друге. Побільшити „Свободу" після можности, щоби молоді дописувачі могли користати з неї, читаючи те, що написано по англійськи, щоби вона розуміла, о що розходиться. Коли зрозуміє, то й поважніше буде розбирати справу.

Повищий проєкт присвячений молодіжи, щоби організувати молоде покоління, бо на тім залежить наша будучність.

За уряд Тов. „Українська Січ", 59 від. У. Н. Союза:
Йосиф Вак, предс.;
Михайло Галькевич, секр.;
Іван Глива, касієр.

Ч. 41.

ПРОВІДЕНС, Р. И.

Сестрицтво Любов, від. 177 УНС, ухвалило вислати слідуючий конвенційний проєкт, над котрим просимо шановних членів і делегатів добре роздумати й поступити так, щоби ця 17-та конвенція більше добра принесла ніж попередні. Ми віримо, що конвенція не є на те, щоби тільки провезтися та мати гонор, що делегат іде на конвенцію, а на те, щоби розумно й спільно виробити пляни, по яким би наш УНС мав поступати та краще розвиватися. Ми віримо, що на 17. конвенції буде найсвідоміший елемент, який тільки може наш український нарід видати тут в Америці. Делегатам, котрі займуться щирою працею над добром нашої організації, ми бажаємо великого успіху.

Отже наш проєкт слідуючий:

1. **Справа Сиротинця.** Сиротинець мусить збудуватися як найскорше, бо його конче потреба. Але тут твердий оріх ни остається до роскушення, де на нього фонду взяти й то сталого, бо на тих фондах, котрі дотепер творилися, т. є. жертви, така інституція існувати не може. Колиб лише вдалося нам будинок збудувати, то з нього було би хиба тільки помочі, що воробці би в нім літали та ще може і назва над дверима висілаб, „Український Приют" і то все. Отже власне тут треба подумати про сталий фонд, а щоби він був, то ми пропонуємо:

а) З фонду народнього взяти половину, бож і Сиротинець є ніщо инше, тільки народна інституція.

б) З фонду конвенційного взяти 2 центи. Хоч усе в першім моменті покажеться неможливим, бо не оден з членів скаже, що грошей на конвенцію не буде досить, або й зовсім не буде спромоги відбути конвенцію.

Шановні члени і ви, делегати! Конвенція може відбуватися завше й гроші для неї будуть, тільки треба зробити малу реформу, т. є. таку, щоби з кождого стейту, де тільки є наші відділи, висилати по 3 делегати, коли в стейті буде не менче як 5 відділів, а коли менше пяти відділів, то 2 делегати. Робити це треба в такий спосіб, що перед конвенцією мавби кождий відділ у своїм стейті вибрати 2 чи 3 кандидатів, а вибрані кандидати малиб зїхатись у назначенім ними місці того стейту. Там вони вибралиб 2 чи 3 делегати, котрі репрезентувалиб увесь стейт. От приміром Род Айленд стейт такий маленький, що на мапі трудно його знайти, а на конвенцію іде щось 7 делегатів. Подумайте, скілько то гроша коштує це. Ще добре, що не далеко, а що доперве з далеких стейтів, де дорога одного делегата коштує по кільканайцять десятків долярів. А чи не те саме врадилиби по 2 чи по 3 делегати зі стейту, що і 7 чи 8? То саме, але розходи, то вже не ті самі. Ось вам уже й є частина фонду на Сиротинець і конвенція моглаби відбуватися.

в) З фонду аміністраційного взяти 2 центи, а за те старшини троха зменьшити. Приміром, радних вистарчилоби 3, бо вони й так там нічого не мають до діла, хиба тільки те, що коли поїдуть туда, то з каси треба заплатити їм подорож і диети. Двох заступників предсідателя також не треба, бо вистарчить предсідатель і один заступник.

г) Головні урядники не малиб їздити по других стейтах на якісь росправи по відділах та тратити гроші на дорогу, але кождий стейт має мати одного свого суддю, котрі будуть вибрані на конвенції, а ті судді мають рішати всі справи в своїм стейті на кошт того відділу, котрий кличе на росправу. Отже і адміністраційний фонд не потерпів би, а на Сиротинець таки прийде поважна сума гроша.

г) Кождий член дорослий мавби дати одного доляра на рік, або 10 центів при кождім розметі. А рівнож відділам треба робити на ту ціль всякі підприємства. Тільки тоді ми зможемо сміло собі сказати, що ми збудуємо Сиротинець.

2. Діточий департмент в табельці 1. конче треба поправити. Треба або давати дітям зворот при переході в старші члени, або брати на 20 літ „пеймент", як це роблять други асекураційні компанії, а не тільки аж по смерти. Тим самим ми здобудемо більше нових членів і то молодих. Цим додамо свіжих сил і молодих сил до Союза, бо тільки в них запорука нашої організації, бо зі старих багато користи ми вже не можемо мати, бо вони вже далі будуть тільки розбирати те, що літами складали.

3. Щоби дітей можна брати до Союза без огляду на те, чи родичі дитини стоять в Союзі, чи ні, бо на тім організація не буде терпіти, а тільки користати і скріплятися.

4. Наш орган „Свобода" має виходити в побільшенню стэрін і якась частина в англійській мові, щоби наших дітей можна також заохочувати до свого часопису.

5. Оголошення на добродійні, чи запомогові цілі, щоби поміщувати даром. Наприклад, як на Сиротинець, на Рідну Школу, на протестаційне віче, чи на якусь другу допомогову акцію.

6. Календарі мають члени дістати даром. Це є раз в рік. Ми на те є члени. Чужі компанії то присилають даром, а тож своя організація.

7. Місцеві секретарі повинні діставати з каси Союзової якусь заплату, або хоч мати свій розмет дарований, бо вони найбільше працюють у нас, та є агентами нашими та ще й не раз гірких пігулок покуштують, як від чужих, так і від своїх членів, коли приходиться якесь діло зробити.

8. З кляси „Ендавмент, 20 літ пеймент" давати дивіденди, як це роблять други асекураційні компанії. Тим більше можна буде поєднати нових членів; вони тоді до других не підуть, бо і в нас будуть дивіденди.

9. Щодо головної екзекутиви УНС, т. є. головних урядників, то головна екзекутива не повинна мати аж на стільки права, щоби могла своєвільно й самоправно одним почерком пера позбавляти будь то члена, чи котрогось з урядників права урядування, чи членства або одного й другого разом і тільки за те, що може не погоджуються з кількома в політиці. Наприклад, як це було з Братусем, на це є ще 400 відділів УНС. Це є той фундамент, на котрім стоїть наша організація й вони мають такі справи рішати, а не кількох однобоісторонників. Коли так буде робитися далі, то ще може прийти до того, що зберуться самі побратими й, що схотять, то будуть робити. Над ними жадної контролі тоді не буде, а хто буде їм у дорозі на перешкоді, того „файненько", тихенько усунуть з урядовання і з членів викинуть, не дивлячись, що той вже може й літами стоїть в Союзі — лишби їм дорога була вільна. Хоч воно ще так зле не є, але може прийти до цього.

Наш відділ бажає делегатам 17-тої конвенції найкрасшого успіху на добро й славу нашого У. Н. Союза.

За Сестрицтво Любов, відділ 177 У. Н. Союза: **Корнило Деркач,** предс.; **Л. Гумлак,** секр.; **Текля Онисько,** кас.; **Володимир Рекрут,** делегат.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПРОЄКТИ.

Читаючи сьогорічні проєкти, та роздумуючи над ними, прийдеться до заключення, що ми готові даром викинути 40 тисяч долярів, бо проєктів богато, але пожитку з них дуже мало. Над декотрими проєктами хочеться плакати, бо вони не проєкти, а колька Союзови і його головному урядови. (Даруйте за це, воно гірке, але правдиве.) Мало членів представляє собі, що Союз то його оборона, то його батько, то його майно, якого він є власником. Многі думають, що Союз щось чуже, не своє. Замісць бути гордими що ми є членами такої організації, що є співвласниками дво-міліонового маєтку, очі многих звернені на той маєток з думкою, якби то щось троха з того скористати. Чи ми такі наївні, що не можемо раз вже зрозуміти, **що Союз то ми, а ми то Союз?** Ни ми вже не можемо зрозуміти сього, що чим богатший Союз, тим богатші ми самі, що чим більше даємо, тим більше маємо, що чим більше працюємо для Союза, тим більше хісна для нас самих. Чи ми вічно будемо такі нахабні, щоб лише брати, а не дати? Роздумаймо та застановімся, що ми хочемо дати Союзови, себто собі, а що ми хочемо від Союза, себто від себе самого взяти. Ось наведу пару точок:

Хочемо даром належати до Союза по 20 або 25-тьох роках.

Хочемо даром календарів.

Хочемо мати даром побільшений часопис.

Хочемо платні для відділових секретарів.

Хочемо Сиротинця.

Хочемо безплатних оголошень.

Хочемо звернення діточих вкладок (хоть троха) по 18 літах.

Хочемо, щоби „Свобода" мала місце на всякі лайливі дописі, і т. п., бажаючи зробити її „ґарбич-киною" для всіх відпадків і т. д., і т. д. Дуже багато хочемо взяти, даємо: хіба лайку та нагану головним урядникам за їх щиру і совісну працю. Ось і цілий висновок наших проєктів. Чи ще візьмем що чи ні, то побачимо, але 40 тисяч візьмем з нашої Союзової каси, а до того додамо повно непотрібної праці урядови з передруком статута, з писаниною, діловодством і т. п. Ми звикли все лише щось нового укладати, не зважаючи, чи те нове принесе користь чи шкоду для нас самих. Возьмім наприклад хочби платню для відділових секретарів. Чи застановилися ми над тим глибше, чи обрахували ми, скільки тисяч долярів треба буде виасиґнувати річно на оплату секретарів? Щоби лише по 5 долярів платити місячно секретареви, то треба на 300 відділів 18,000 долярів річно. А чию роботу секретарі роблять? Правда, по части Союзову, але більше відділову. До Союза потрібно лише виписати чек, вложити в коверту і надати на почту. А всі решта діла, які має секретар, то є відділові. Відділ має свою касу, своїх хорих і свою роботу, кромі сього секретар має кромі платні відділової, ще опуст на діточих розметах. Правда, що буває по декотрих відділах, що не секретарі беруть діточий опуст, але якісь повибирані опікуни дітей, котрі навіть своїх дітей не мають в Союзі. Вони беруть сей опуст, але в тім не вина Союза, але відділу. Що є конечне для секретарів, то є запровадження системи, одної по всіх відділах, щодо провадження книжок. Погляньмо добре по всіх відділах, загляньмо до книжок, то за голову возьмемося. Там такий „гаразд", що сам Соломон не вийшовби з того. І за те ми ще платні від головного уряду жадаємо! Ось тепер Союз порозсилав по відділах формулярі до виповнення, а кілько їх буде виповнених? Ось тут нам намагатися, щоби була одна система по відділах, а тоді й легко буде секретарям працювати й контроля буде легка.

Тепер щодо календарів: Всякі асекураційні компанії дають календарі даром. Так нам здається, али ми за них платимо, й то добре, бо чи чув хто, щоби хтось щось давав за дурно? Такого на світі нема й не буде. А чи ми не знаємо, що наклад календаря коштує великі гроші, що уряд зі своєї кишені не покриє тих коштів? А як ми не заплатимо, то з каси треба взяти. А з чиєї каси візьметься: з Союзової, чи з нашої? Чи посередно, чи безпосередно, а все таки ми заплатимо, й о таку суму каса наша буде біднійша. Не дивімся на тих два міліони, бо ми на них 35 літ працювали, але за 35 днів можемо їх згубити. І тоді будемо нарікати на уряд за те, що уряд зробив так, як ми собі цього бажали. Подумаймо трохи над тим!

Нарікаємо, що табелька вища як у других компаніях. А чи ми знаємо, що в тій табельці вже є всі фонди, а чи маємо ми ті фонди в инших компаніях? А чи ми правимо компанією, чи компанія нами? А чи маємо ми право до проєктів в компанії, так як в Союзі? А чи дістанемо ми ту пораду з компанії, що з Союза? Чи компанія є наша власна рідна, так як Союз? Таж ми є властителями того Союза й радимо так, як нам лучше, не оглядаючись на компанії. В будучому можемо ще таньше брати як компанія, але покищо станьмо в силі, щоби мати з чого виплачувати посмертне. Памятаймо на інфлюенцу з 1918 року!

Хочемо мати рівнож даром оголошення в „Свободі". А чи представили ми собі, яку то скількість сторін треба видавати, щоби оголосити всі потрібні і непотрібні відділові оголошення? Ми маємо оголошення даром, але лише мітінгові, а всі инші оголошення є чисто бізнесові й лише вони вдержують часопис. Кромі сього домагаємося, щоби можна писати в „Свободі" всякі наші „критики" і т. л. А чи ми представляємо собі, як би така газета виглядала? Навіть встид і смішно про це згадувати!

Хочемо, щоби уряд збудував нам Сиротинець, але цента дати не хочемо. І нарікаємо, що Союз від послідної конвенції нічого ще не зробив. А колиб всі 20,000 членів лише одного доляра від послідної конвенції були зложили що року, то булоб нині поверх 80,000 долярів. А 47,000 долярів вже є, Союз буйби щось троха виасиґнував, і делеґати теперішньої конвенції булиб мали вже нагоду хоч площу під будову оглянути, а так маємо лише нарікання, а ми самі завинили.

Кождий проєкт повинен бути добре обдуманий зі всіх боків, коли він має принести дійсну користь. Декотрі товариства пишуть дуже розумно, але таких мало. А решта пишуть часто таке, що ні проєкт, ні порада, лише виглядає на якусь лайку, котра не має нічого спільного ні з Союзом ні з відділом. Пишуть навіть таке, щоби на уряд вибирати щирих Українців-патріотів, котрі свої діти учать по українськи, а ні, як дотепер, що діти теперішних урядників не вміють ні слова по українськи. Шож се має спільного з проєктами? Звідки ціле товариство знає, що діти теперішних урядників не говорять по українськи? А скільки то діти їх членів говорять по українськи? Поспитаймо самі себе вперед! І знайдім ту причину, знайдім, хто в тім винен. А чи не закликало Обєднання до реформи нашої школи, чи не відзивалося до нас, а чи брали ми собі це до серця? Таж ті самі, що пишуть і нарікати тої праці Обєднання. Однак не в тім діло, а в тім, що належить до проєктів, а що ні. Такі ніби проєкти-закиди, під котрими шукається нагоди кольку встромити, не виглядають на таке, щоби це цілий відділ ухвалював, бо ми знаємо Союзовців і їх переконання.

А памятаймо, що проєкт має бути бажанням цілого відділу, котре передається делеґатам як домагання до конвенції. І такі то проєкти, котрі прямо неможливо ввести в життя, або ріжні безпідставні закиди забирають богато дорогого часу на конвенції й приносять лише шкоду нам самим та поїдають богато потрібного гроша. Тому думаймо здорово, заки даємо проєкт, бо лише здорова думка зробить здорове діло.

Володимир Цісик,
член в. 200 з Вудгейвен, Н. Й.

Жаль вдівця. — Самособою, прикро це втратити жінку по трицятьсімох літах спільного життя, коли чоловік став уже привикати до неї.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться в годині 1-ій пополудни в неділю, 14. квітня, в гали шкільній. Буде справозданне контрольної комісії та зладженне рекорду до угольного каменя У. Н. Союза від нашого братства, як рівнож виступ братства на день 12-го мая. Не явившийся урядник або член заплатить кару після статута. — Яків Красновський, предс.; Василь Левчик, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Отсим дається до відома членам Тов. Укр. Січи, від. 170, що місячні збори відбудуться 12. квітня, в год. 7-ій вечер, під ч. 72 Моріс ул. На ці збори кождий член повинен обовязково явитися, бо є важні справи до полагодження. Котрий член не прибуде на мітінг, то щоб потім не казав, що нічого не знає о жадних полагоджених справах. На сім мітінгу будеться читати членів і зазначувати, котрі учащають на мітінги. Хто має ще тікети з балю, нехай принесе на мітінг, щоб зробити скорий обрахунок і здати справозданне. — В Пасічняк, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Уряд Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбуудться в неділю, 14. квітня, точно в 1-ій годині пополудни, в ЛібертиҐалі в Менвіл, Н. Дж. Проситься всіх членів явитись на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Взивається довгуючих членів членів вирівнати свої залеглости бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившіся члени будуть карані після ухвали. Взивається членів, котрі ще не вписали своїх дітий до У. Н. Союза, щоби вписали на сім мітінгу. — Ілько Шеґера, предс.; Дм. Федипа, кас.; Мик. Вербицький, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Князя Данила, від. 356, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться в годині 4-тій пополудни в неділю, 14. квітня, в Народнім Домі, 3322 N. Lawrence St. Проситься всіх членів, явитися на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — Мих. Долиний, предс.; Теодор Черевка, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
З ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗІ СПОРТУ.

Американська ґазета про боротьбу Кириленка з Луїсом.

Нюйорський „Ди Сон" подає про останню боротьбу Кириленка з Луїсом, що славний „гед лак", яким Луїс положив сотки першорядних борців, став йому ще раз в пригоді, коли він поборов у понеділок 8 квітня, в „Арморі Гол", борця Кириленка. Луїс тримався після свого звичаю пів години пасивно, а потім почав атакувати й нарешті трома підряд „гед лаками" положив Кириленка. Це була перша поразка, яку зазнав Кириленко в Америці.

Але програння боротьби з Луїсом ні в якому разі не може рахуватися у великий мінус навіть такому першорядчому борцеві, як Кириленко. В останній боротьбі Луїс показав себе знову тим славним борцем, що колись стояв понад всіма борцями Америки. Але з другої сторони й Кириленко показав себе достойним противником Луїса. Спочатку боротьби він завдав Луїсови багато тяжких ударів й своїми „гед лаками" довів Луїса до запаморочення, так, що той з трудом відійшов. Цілих пять мінут Луїс боронився перед Кириленком і лише відзискавши назад свою притомність, почав атакувати свого противника, перебравши ініціятиву. Цілих десять хвилин обидва качалися по підлозі, схопивши один одного залізними своїми руками.

Луїсови довелося довго й тяжко боротись, поки йому пощастило тричі під ряд схопити Кириленка. До того часу ніхто не міг сказати з певністю, що він виграє. Нарешті після 38 хвилин і 18 секунд боротьби Луїсови пощастило положити Кириленка.

ПОДЯКА

Отсим маю шану висловити прилюдно безмежну вдяку Вп. ПП. Стефанії й о. Іванові Шуховським у Когус, Н. Й., за повний посвяти труд коло мене в часі моєї прикрої для окруження недуги. Їхнім заходам і стараннями мушу завдячити теперішний стан мого здоровля, а може й моє життя. Їх журa й недіспані ночі в часі двигання добровільно піднятого тягару, уможливлюють мені продовжувати акцію за допомогою „Рідній Школі".

З вдячністю й високою пошаною

Лев Ясінчук,
делеґат „Рідної Школи".

В парку нянька возить на візочку немовлятко.

Якась прохожа пристанула й каже:

— Ах, яка це гарна дитинка! А чия це?

Наймичка: Ще не знати, бо розводовий процес моїх панів починається щойно на другий тиждень.

— Де так спішишся?

— Мушу викупатися, бо завтра мій шлюб.

— Бідний! Вже зачинаються клопоти!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

